

વર્ષ-૧૦, અંક-૧૦, સંવત ૨૦૧૧ કારતક સુદ-૪,
પ્રસિધ્ધ તા. ૨૭-૧૦-૨૦૧૪, સોમવાર
છુટક નકલ રૂા. ૫-૦૦, વાર્ષિક લવાજમ રૂા. ૬૦-૦૦

Chetavni (GUJ) RNI No. GUJ GUJ / 2005 / 16095
Postal Regd. No. GAMC-1507/2012-2014 Valid up 31-Dec-2014
Posted at Ah'd PSO On 27th of Every Month

જ્ય પરમાત્મા

યચ્છુશ્રૂષયા સુશિષ્યાણાં ચિત્તમાશુ વિશુદ્ધયતિ ।
યત્કૃપાલેશમાત્રેણ જનો જ્ઞાનં ચ વિન્દતિ ॥
યત્સેવનાચ્ચ શિષ્યાણામષ્ટપાશવિભેદનમ્ ।
જાયતે લભ્યતે મોક્ષસ્તસ્મૈ વ્યાસાય મે નમઃ ॥

જેઓની શુશ્રૂષા કર્યાથી સારા શિષ્યોના ચિત્તની વિશુદ્ધિ થાય છે, જેમની થોડી કૃપાથી (પણ) માનવ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે, જેમના સેવનથી શિષ્યોના આઠ પાશ (ઘૃણા, લજ્જા, ભય, શંકા, નિંદા, કુલાભિમાન, પ્રકૃતિસ્વભાવ અને જાતિઅભિમાન) છૂટી જાય છે અને મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે, તેવા (સદ્ગુરુ વલ્લભ) વ્યાસને વંદન હો.

પૂર્વાવતારપ્રવાચ્ય સામ્પ્રતાં
સત્યકાર્યદક્ષઃ કુલદીપકશ્ચ ।
યઃ સદ્ગુણાનાં નિધિરેષ ભવ્યઃ
જેયાન્મહાનત્ર રમુજિલાલઃ ॥

પૂર્વના અવતારોના પ્રભાવને લીધે બધાં સત્કાર્યોના વિશારદ,
કુલદીપક અને સદ્ગુણોના ભંડારરૂપ એવા ભવ્ય અને મહાન
ગુરુદેવ રમુજિલાલનો જય થાઓ.

(ગતાંગથી ચાલુ...)

(૧) વિચાર એ તત્ત્વચિંતન શાત્રનો વિષય હોઈ એથી ‘સમ્યગ્જ્ઞાન’ પ્રાપ્ત થાય છે. પણ તે જ્ઞાન ધર્મ વિના અપરોક્ષ અનુભવ કરાવી શકતું નથી.

(૨) ધર્મ માત્ર ક્રિયારૂપ નથી, તેથી કર્તવ્ય કરવામાં જ એની પરિપૂર્ણતા નથી. કર્તવ્ય કરવાથી નિષ્પાપ થવાય છે, પવિત્રપણું આવે છે, પરંતુ જ્યાં સુધી જ્ઞાનોદય થતો નથી ત્યાં સુધી આત્મવિવેક કે બ્રહ્મવિવેક આવતો નથી. તેથી આત્મા એક પ્રકારની જડતા અનુભવે છે અને સર્વ કર્મ બ્રહ્માર્પણ કરી નિષ્પાપ થઈને મોક્ષપ્રાપ્તિનો પુરૂષાર્થ સિદ્ધ કરવાનો પરમોદ્દેશ સિદ્ધ થતો નથી.

(૩) વિચાર અને આચાર, જ્યાં સુધી તેમાં આનંદનો અનુભવ ન થાય ત્યાં સુધી મનુષ્યને પરમસાધ્ય તરફ દોરવવા અસમર્થ છે. જ્યારે જ્ઞાન મેળવી તદ્દનુસાર ક્રિયા કરી જ્ઞાન અને ક્રિયા (ધ્યાન) બન્નેમાં આનંદ અનુભવાય ત્યાર દેહાદિ ભાન વિસ્મૃત થઈ પરમાનંદના પ્રેમમાં નિમગ્ન થવાતાં ધર્મનું પ્રયોજન સિદ્ધ થાય છે.

દરેક મનુષ્યે પોતાના જ્ઞાન, શક્તિ અનુસાર અમુક કર્તવ્ય કરવા આત્મા બંધાયો છે, તે કર્તવ્ય સિદ્ધાંત જાણ્યા છતાં કર્તવ્ય કાર્ય થાય નહિ ત્યાં સુધી જ્ઞાનની સાર્થક્યતા અને આત્માની શાંતિ થતી નથી. કર્તવ્ય જ્ઞાન મેળવીને તદ્દનુસાર કાર્ય કરવામાં પણ જ્યાં સુધી અનિચ્છા કે ખેદ કે અન્ય વિઘ્નો જણાય છે અને તે કાર્યમાં આનંદ આવતો નથી ત્યાં સુધી તે આત્માની કર્તવ્ય-ભાવના અપૂર્ણ રહે છે અને ત્યાં સુધી તે જન્મ મૃત્યુથી તરી પરમશાંતિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

વસ્તુનું યથાર્થ સ્વરૂપ શું છે? વિચારવાનું કામખડ્દર્શનાદિ વિચાર ગ્રંથોનું છે. સારા ખોટાનો એટલે કાર્યાકાર્યનો ઉપદેશ કરવાનું કામ વિધિનિષેધ શાસ્ત્રનું જેને “ધર્મશાસ્ત્ર” કહેવાય છે તેનું છે અને રમણિયાર્થ ધોતનનું કાર્ય, સાહિત્ય અને સંગીતાદિ કલાઓનું છે. તત્ત્વશાસ્ત્ર યાને ન્યાયશાસ્ત્ર પ્રમાણદ્વારા વસ્તુ સ્વભાવનો નિર્ણય કરે છે. વિધિનિષેધ શાસ્ત્ર પ્રવૃત્તિ-નિવૃત્તિનો ઉપદેશ કરે છે. કવ્યાદિ સાહિત્ય ગ્રંથો ઈતિહાસ પુરાણાદિ વસ્તુનું ધોતન કરી તથા ધર્મવૃત્તિમાં ચૈતન્ય અર્પી આનંદ અનુભવાવે છે. આ સર્વ ઉદ્દેશોનો સંગ્રહ ધર્મમાં થાય છે, અને આ ત્રણ અંગો સ્ફુટ વા અસ્ફુટરૂપે સર્વ ધર્મોમાં રહેલા છે. પરંતુ બ્રાહ્મધર્મમાં સર્વ અંગો સારી રીતે વિકસિત થયેલાં છે. એટલું જ નહિ પણ વેદના સમયથી અદ્યાપિ પર્યંત જે ગ્રંથોમાં એ અંગોનું વધુ સ્ફોટન છે. તે સર્વને ધર્મગ્રંથ તરીકે માન આપવામાં આવે છે. બ્રાહ્મધર્મના અનુસરનારાઓ આદિગ્રંથ તરીકે વેદને માને છે તોપણ વેદનેજ વળગી ન રહેતાં “ગુણાઃ પૂજા સ્થાનમ્” એ સિદ્ધાંત સ્વીકારી ધર્મવૃત્તિ જાગૃત રાખનાર સર્વ ગ્રંથોને યોગ્ય માન આપેલ છે અને જુનામાં જુના ગ્રંથ વેદની મહત્તા કામચ રાખી છે.

સંસારમાં અનેકને પોતાનો આત્મા દુઃખ, મલિનતા અને પાપ વગેરે અનેક અનિષ્ટ પદાર્થોથી ભરેલો જણાય છે. અને તે જ રીતે વિશ્વમાં પણ પરસ્પર દેવી અને આસુરી શક્તિઓનો કલહ મચી રહેલો દેખાય છે. એ સર્વ વિષમતાને ટાળવા તથા ખુલાસો કરવા એનું અંતઃકરણ મથે છે, તે સમયે તેને ધર્મજ્ઞાનના પ્રકાશની જરૂર પડે છે. તે જ્ઞાનનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થતાંજ વિશ્વ જુદે રૂપે ભાસવા માંડે છે અને દુઃખ, સુખરૂપ થઈ જાય છે. મલિનતા જતી રહી પવિત્રતા ઇચ્છી જાય છે. પાપપટ દૂર થઈ પુણ્યપ્રવાહના મોજાં ઉછાળા મારે છે અને જગતમાં વિરોધ કે જડતા જેવું કાંઈજ દેખાતું નથી; પૂર્વનો અનુભવ અને આ નવીન અનુભવ એ બે સમાન કક્ષાના માત્ર કાલી પૂર્વાપર એક પછી એક ક્રમવાળા ને લાગતાં એક અનુભવ બીજા અનુભવનો બાધક જણાય છે. અર્થાત્ પૂર્વનો અનુભવ બીજા અનુભવનો બાધક જણાય છે, અર્થાત્ પૂર્વનો અનુભવ ખોટો અને હાલનો અનુભવ સત્ય પ્રતિત થાય છે. વેદાંત વગેરેમાં આથી “જ્ઞાનાન્મોક્ષઃ” જ્ઞાન વડે મોક્ષ છે એમ વારંવાર ઉદ્ઘોષ સંભળાય છે, તેથી “ઋતે જ્ઞાનાન્ન મુક્તિઃ” જ્ઞાન વિના માયાના બંધનથી મુક્તિ થતી નથી, એમ શ્રુતિ કહે છે.

દરેક મનુષ્યના હૃદયમાં કર્તવ્યની અમુક ભાવનાઓ હોય છે, પણ બહુ તીવ્ર પ્રતિભા વિના એ ભાવનાઓ જોઈએ તેવી માનવહૃદય આગળ આલેખાતી નથી, કદાચ આલેખાય તો પણ અન્યજન આગળ તે ઉપસ્થિત કરી આપવાની શક્તિ સાધારણ મનુષ્યોમાં હોતી નથી, પરંતુ એ સર્વ સામગ્રી, ભાવના અને કર્તવ્ય તથા સમજાવવાની શક્તિ અને સદ્ગુણો જેનામાં હોય છે તે પોતાના જીવનમાં દાખલાથી, ઉપદેશથી, જ્ઞાનથી અથવા તે સર્વથી અન્યજનોને અનુભવાવી શકે છે. અને તે ધર્મપ્રવર્તક યા ધર્મૂર્તિ તરીકે જગતમાં પૂજાય છે.

બ્રાહ્મધર્મે રૂચક વચનોનો આશ્રયકર્યો નથી તથા સદ્ગુરુ પાસે સમજવા ન જનારને જ્ઞાન અર્પવાનો અગર પોતાનો ધર્મ વધુ પ્રસિદ્ધ કરવાનો કોઈ પ્રયત્ન કર્યો નથી, કેમકે તેમને માન-પૂજાની અને કીર્તિ મેળવવાની આકાંક્ષા હોતી નથી. આવા મહાત્માઓ જગતમાં વિરલ સ્થળે અને વિરલ કાળે જગદોદ્ધાર માટે ઉત્પન્ન થાય છે. માટે તેમની ખોટ પૂરી પાડવાની જરૂર રહે છે અને તે ખોટ તેમણે પ્રવર્તવેલાં તેમના આત્માની બાહ્ય મૂર્તિરૂપ ધર્મથી પૂરી પડે છે. જે બ્રાહ્મધર્મે તેનાં મહાભારત, રામાયણ અને ભાગવતાદિ ગ્રંથોદ્વારા રામ, સીતા, દમયંતી, સાવિત્રી, યુધિષ્ઠીર, ધ્રુવ, પ્રહલાદ, હનુમાન, હરિશચંદ્ર વગેરે અનેકાનેક કર્તવ્યભાવનાના આદર્શભૂત ધર્મવીર સ્ત્રી-પુરૂષના પાત્રો દ્વારા પૂરી પાડી છે, તે અન્ય ધર્મોના ગ્રંથોમાં ભાગ્યેજ જણાશે.

---○---

શિષ્ય : પ્રવૃત્તિલક્ષણ અને નિવૃત્તિલક્ષણ ધર્મ કયો ? આ બેથી કોઈ ઉત્તમધર્મ છે કે, તે જણાવો.

ગુરુદેવ : પ્રવૃત્તિ લક્ષણ ધર્મ એ છે કે જે ધર્મકર્મના રહસ્યો સમજવા જતાં જિંદગીના અંત સુધી ઉપાધિઓમાં નિમગ્ન રહે છે અગર ધર્મ ફેલાવવાની આ જગતમાં પોતાની ધર્મમાન્યતા શ્રેષ્ઠ ગણાવવાની યા ધર્મનો વિજય કદરવાની તથા ઉપદેશ કરવામાં રચ્યામચ્યા રહેવાની, એવી તેવી આકાંક્ષાઓમાં જીવન ગુજારે છે. પણ તે કાર્યો કર્યા બાદ જે વૃદ્ધાવસ્થામાં નિવૃત્તિ મેળવતો નથી તે “પ્રવૃત્તિલક્ષણ ધર્મ” છે.

નિવૃત્તિલક્ષણ ધર્મ એ છે કે :- જે પ્રભુભક્તિ કરીને ઈશ્વરના વિશ્વાસે બેસી રહે છે અને કાંઈપણ ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ નથી કરતો તે “નિવૃત્તિલક્ષણ ધર્મ” છે. અર્થાત્ પ્રભુભક્તિ અને ધર્મકર્મ કરતો હોવા છતાં ધાર્મિક ઉપદેશ અને ધર્મસેવામાં પ્રવૃત્તિ નથી કરતો, તે નિવૃત્તિલક્ષણ ગણાય છે. પરંતુ ખરી રીતે નિવૃત્તિપરાયણ ધર્મ એટલે આળસથી ઘેરાયેલો અને આત્માઓના હિતકર્તા નહિ હોવાથી તે શ્રેષ્ઠ નથી. તેમજ પ્રવૃત્તિપરાયણ ધર્મ પરાયાને ઉપદેશ દેવામાં અને ધર્મસેવામાં જીવન ગુજારવાથી પોતાને અને પોતાના આત્માને ઉત્તમ શાંતિ આપવાનો અને આત્માને પ્રભુમાં નિમગ્ન બનાવવાનો લાભ બાકીજ રહી જાય છે.

માટે તે બન્ને કરતાં ઉત્તમ ધર્મ તો એ છે કે :- પ્રથમથી અંત સુધી ધર્મજિજ્ઞાસુઓને માટે અને કલ્યાણ ઈચ્છનારાઓને માટે સર્વદા ધર્મોપદેશ કરવો. છતાં તેમાં એવા અંધ ન બનવું કે જેથી પોતાનું આત્મ કર્તવ્ય રહી જાય. માટે બની શકે તો અમુક ઉંમર સુધી પ્રવૃત્તિધર્મનો સ્વીકાર કરવો અને તેમાં આત્માનું હિત પણ પુરૂ કરી લેવું અને વૃદ્ધાવસ્થામાં મગજની અશક્તિને લીધે આંતરિક સંન્યસ્ત યાને આત્મસંન્યસ્ત પાળી પરમાત્મામાં આત્માને સમર્પણ કરી દેવો અને ખાસ જિજ્ઞાસુઓ પુરતો ઉપદેશ કરવો, એ ઉત્તમ, સર્વોત્કૃષ્ટ અને પરમકલ્યાણનો માર્ગ છે.

જેટલો જ્ઞાનોપદેશ અન્ય આત્માઓ આપી શકે છે, તેના કરતાં જ્ઞાનયોગી આત્મા વર્ષોનો ઉપદેશ અલ્પ સમયમાં એટલે એક અગર બે સપ્તાહમાં આપી શકે છે. તેજ આવો ઉત્તમમાર્ગ સ્વીકારી પોતાના જીવનમાં ઉતારી શકે છે અને તેમાં પણ પૂર્વનો પરમ સંસ્કારી હોય તેજ નિરહંકાર અને કીર્તિની વાસનારહિત રહી શકે છે. તે સત્ય મોક્ષેચ્છુઓ માટે સર્વ કાર્યો કરવા તત્પર અને ધર્મ તથા જ્ઞાન, ધ્યાનની અપેક્ષા રહિત જીવો માટે નિવૃત્તિમય જીવન ગાળી શકે છે. તેવા આત્માઓને પૂર્વેના ભ્રષ્ટ યોગીઓ અત્યંત ચાહે છે. વળી તેવા આત્માઓ દરેકને ઉપદેશ દેવા ચાહતા નથી તથા મોક્ષાકાંક્ષીને ઉપદેશ દેતાં અચકાતા કે

ઉપદેશજ્ઞાનમાં કયાશ રાખતા નથી અને તેજ પ્રમાણે જ્ઞાનમાં, યોગમાં અને આત્મબળમાં પણ પોતાનું ઊંચ જીવન પુરૂ કરે છે.

---○---

૧૨

શિષ્ય : શું બ્રાહ્મધર્મ બીજા ધર્મો કરતાં વધારે આત્મબળ ધર્મજિજ્ઞાસુઓને આપી શકે છે? શું હિન્દુ ધર્મ માં બીજા ધર્મ કરતાં વધુમાં વધુ પરમશાંતિ સમાયેલી છે ?

ગુરુદેવ : જ્ઞાન મળ્યા છતાં તેમજ કર્તવ્યની ભાવના તીવ્ર ઉપસ્થિત થયા છતાં પણ કેટલીક વખત એ ભાવનાને અનુસરવાની અને મૂર્ત સ્વરૂપ આપવાની આપણામાં શક્તિ નથી એમ આપણું અંતર તપાસતા લાગે છે. આવા વખતે બ્રાહ્મધર્મ કોઈ અદ્ભુત, અપ્રતિમ આત્મબળ આપી શકે છે કે જેમાં ઈશ્વરીય કૃપાનો અમીમય વરસાદ વરસતો હોય છે. “આ કલ્પના નથી પણ અનુભવપૂર્વકની માન્યતા છે.”

આ સૃષ્ટિથી પર એવી દુનિયાને જેઓ માનતા નથી તેઓને પૂર્વજન્મની ઘટનાદ્વારા વિશ્વનું રહસ્ય સમજાવીને સ્વર્ગ, નરકાદિ વ્યવસ્થાથી સત્કાર્યમાં પ્રવર્તવાનો જેમને અધિકાર છે, તેઓને તેવી રીતે અને ઉત્તમાધિકારીઓને ઉત્તમજ્ઞાનયુક્ત સર્વાત્મભાવની ભાવના બતાવીને સર્વને યથાયોગ્ય બ્રાહ્મધર્મ સત્કાર્યમાં પ્રેરે છે અને તે તરફ પ્રવર્તવા અને આગળ વધવા માટે ભગવાનના અવતારો અને સંતોરૂપી અખૂટ ભંડારમાંથી આત્મબળ અર્પે છે. “આવું આત્મબળ ક્રિશ્ચિઅન ધર્મજ આપી શકે છે, એ વાત પર ક્રિશ્ચિઅન પાદરીઓ ખાસ ભાર મૂકે છે.” પરંતુ યથાર્થ રીતે તપાસતાં જણાશે કે :- એ ધર્મમાં મનુષ્ય આગળ જે પ્રવર્તક હેતું મૂકવામાં આવે છે તે આપણા બ્રાહ્મધર્મ જેવો અને જેટલો ઊંચ, વ્યાપક અને સબળ નથી, તેમજ કર્તવ્ય ભાવનાનું દ્રષ્ટાંત જીસસનું જીવન પણ એકદેશી અને અપૂર્ણ છે.

આપણી ભગવદ્ ગીતાની સમાન કોટીમાં મૂકાતું જીસસનું “સર્મન ઓફ ધી માઉન્ટ” જોતા જણાશે કે :- એમાં અમુક કાર્ય અમુક રીતે કરવાનો ઉપદેશ કર્યો છે અને તેમાં પ્રવર્તક હેતુ એ બતાવ્યો છે કે :- “Great is your reward in Heaven” એમ કરવાથી સ્વર્ગમાં તમને મોટો બદલો મળશે. આ હેતુ નિર્જીવ નથી તેમ ઉત્તમ કર્તવ્ય ભાવનાને શોભે તેવો નથી, એ સ્પષ્ટ છે.

ક્રિશ્ચિયેનિટી આત્મબળના પ્રવાહાર્થે આપણી તથા ઈસ્લામ અને જૈન ધર્મની માફક અવતારનો સિદ્ધાંત સ્વીકારે છે. પરંતુ આ બાબત વિચાર કરતાં જણાશે કે :- મનુષ્યે જે કર્તવ્યભાવના સિદ્ધ કરવાની છે તે એકજ પુરુષમાં સંપૂર્ણપણે મળવી અશક્ય છે. એક ગુણ એક વ્યક્તિમાંથી, તો બીજો બીજામાંથી લેવો પડે છે, તે અનાદિ નિયમ છે. પરંતુ દરેક

યુગના જમાનામાં કર્તવ્ય જુદા જુદા ઉત્પન્ન થાય છે. તદનુસાર જુદી જુદી કર્તવ્યભાવનાઓની જરૂર પડે છે. માટે અમુક દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ અમુક એકજ પુરુષમાંજ તમામ સદ્ગુણો, આદર્શો, જ્ઞાન, શક્તિ વિગેરેની પરિપૂર્ણતા થવી તદ્દન અશક્ય છે.

કોઈ પણ ધર્મ ખોટો અગર તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય છે, એમ પણ નથી. અનેક દ્રષ્ટિબિંદુથી અવલોકતાં બ્રાહ્મધર્મની સર્વોત્તમતા પ્રત્યક્ષ છે. વર્તમાન સમયમાં આપણી ધાર્મિક સ્થિતિ અભિમાન કરવા લાયક રહી નથી અને જ્યાં સુધી કાયરતાનો ત્યાગ કરી ધર્મનેજ જીવનનું રહસ્ય સમજી તેની સર્વ પ્રકારે રક્ષા કરવા પ્રયત્ન નહી કરીએ ત્યાં સુધી વધુ બગડતી જશે અને “તે વધુ બગડે તે પહેલાં ઊઠો, જાગો અને કાર્ય કરો.”

ગમે તે પ્રયત્નો થશે તો પણ સદ્ધર્મનો નાશ કોઈ કાળે થનારજ નથી, કેમકે આપણા હિન્દુધર્મમાં બીજા ધર્મ કરતાં વધુમાં વધુ પરમશાંતિ સમાયેલી છે.

---○---

૧૩

શિષ્ય : ધર્મ પાળેલો ક્યારે કહેવાય, તે કહો.

ગુરુદેવ : ગ્રંથોના અભ્યાસથી ધર્મ પ્રાપ્ત થતો નથી, ધર્મના વાદવિવાદ કરતાં આવડ્યા તેથી ધર્મ પ્રાપ્ત થતો નથી, ધર્મમાં પેસી ગુરુ તથા ભક્તો તરફથી મોટા બની માન્ય ઈલકાબો મેળવ્યાથી ધર્મ પ્રાપ્ત થતો નથી, હજારો ટીલાં ટીપકાં કરી માળાઓ પહેરી માળાઓ હાથમાં લઈ રામરામકરતાં ફરવાથી ધર્મ પ્રાપ્ત થતો નથી; પરંતુ શાસ્ત્રાદિ શ્રવણ, સત્યાસત્યનો વિચાર, તત્ત્વદર્શી આત્માઓનો સમાગમ અને બ્રહ્મનિષ્ઠ સદ્ગુરુની સાન અથવા ગુરુગમ, આ સર્વ ધર્મ પ્રાપ્ત કરવામાં સહાય કરનાર આત્મિક કર્મના ટેકા છે, તથા ધર્મ પ્રતિબિંબ દરેક આત્મામાં તત્ત્વરૂપે અદ્રશ્ય વશી રહેલું છે તથા જ્યારે આત્માને મુળ બ્રહ્મનું ભાન થઈ વિજ્ઞાનનો પ્રકાશ થતો જાય ત્યારે જ ધર્મના માર્ગનો પ્રવેશ તરીકે કાંઈક અનુભવ કરી શકાય છે. તથાપિ ધર્મનો સાક્ષાત્ અનુભવ તો પ્રત્યેક આત્મા સ્વાત્માશ્રયી બની સત્કર્મ કરી આત્મબળ વડે જ કરી શકે છે, તેથી કહ્યું છે કે :- “નાસ્તિ ચાત્મસમં બલમ્” પોતાના આત્મબળ સમાન બીજું કોઈ પણ બળવાન નથી. કેમકે આત્મબળ સર્વોત્કૃષ્ટ બળ છે કે જેથી તન-મનમાં વિષય, વિકાર તથા દુર્ગુણો નાશ પામે છે, અને સદ્ગુણો પ્રવેશી ધર્મદ્રઢતા તથા આત્મા અને પરમાત્મા પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ પ્રગટી આત્મા દેહના બંધનમાં હોવા છતાં, તન મનથી લેપાયમાન હોવા છતાં નિર્લેપ બની શરીર, મન વિગેરે સર્વને પોતાને વશ બનાવી જીવન્મુક્ત બની રહે છે, અને સર્વપ્રકારે મન ઉપર કાબુ ધરાવવાથી ઈચ્છિત કાર્ય સહેલાઈથી કરી શકે છે. કદાચ અનેક વિઘ્નો આવે છે તો પણ આત્મબળવાળા

આત્માઓ તન, મન અને આત્માને દુઃખ રહિત બનાવી અખંડ સુખનું ભાન કરાવે છે. અર્થાત્ જે અલભ્ય આનંદ લઈ રહેલો છે, તેને માયાના ક્ષણિક દુઃખો હિસાબમાં રહેતાં નથી. ગમે તેવો તત્ત્વવેત્તા હોય, અથવા ગમે તેવો સભાજીત વાક્યાતુર્યવાન હોય અથવા ચહાય તેવો દ્રઢ ભાવનાવાન મનુષ્ય હોય પરંતુ જ્યાં સુધી તે મિથ્યા મતરહિત બની, પોતે પોતાની મેળેજ આત્મનિરૂપણ કરતો નથી, ત્યાં સુધી હું તેને “ધર્મ” નામ આપી શકતો નથી.

આપણા ચક્ષુઓ કાંઈ પીઠ પર નથી; તે તો આપણા મુખ પર છે, તેમજ સામેની દિશામાં છે, તેથી સત્યદર્શી બની આગળ વધો અને જે ધર્મને તમે તમારો પોતાનો ધર્મ કહી ગર્વ કરતા હો, તે ધર્મમાં કહેલાં સત્ય ઉપદેશો પ્રમાણે વર્તવા માંડો. ધર્મોપદેશને ક્રિયામાણમાં મૂકો, ધર્મ વિતંડાવાદમાં જીવન ગુમાવો નહિ તથા પરાઈ ભૂલો ખોળવા કરતાં પોતાની જ ભૂલો ખોળો. વિચારો કે આ નિર્લજ્જ આત્માએ હજારો વિકાર ભરેલા ક્ષણિક સુખો ભોગવ્યાં અને તેનો પૂરો અનુભવ થતાં તે સુખોથી દશ ગણા દુઃખો જોયા છે. થોડો સમય સર્વ પ્રકારે સુખ દીઠું; તો તેથી સો ગણું સર્વ બાજુથી દુઃખ જોઈ આવતું હૃદય બળી રહેલ છે, નિસાસા નાંખી આત્મા અંતરમાં રડી રહેલ છે, તો પણ સંસારના મોહનો દુઃખ આવવાથી તુટી રહેલ ફાંસો, ગળામાંથી કાઢી બચી જવાનું મન થતું નથી; સંસારના કડવા અનુભવ લીધા છતાં દુઃખ સમયે સુખની વધારે આશા થતી જાય છે, કે મને અમુક કાર્યમાં ફ્નેલ મળશે અને સુખી થઈશ, આમ વિચારો કરી પ્રભુ તરફ લક્ષ્ય ન આપતાં જીવાત્મા માયાના બંધનમાં વધારે બંધાતો જાય છે અને “હાર્યો જુગારી બમણું રમે” તે પ્રમાણે આંખો મીંચી સંસારસુખ લેવા રાત્રિ-દિવસ સતત પ્રયાસ કરી રહે છે, પરંતુ હોય છે તેવો ને તેવોજ રહે છે અને કાંઈ સુખ મળતું નથી. ભવોભવ પંચવિષયની મોજમઝા કરવા છતાં તથા આ જન્મમાં, પણ એ વિષયો ભોગવ્યા છતાં અભાવી આત્મા દુષ્કર્મનો પંથ પકડી અનેક પ્રકારે દુઃખી થવા છતાં પાપના માર્ગે ચાલતાં કંટાળતો નથી. કેટલાક પાપકર્મ મૂકી ભક્તો થાય છે; પરંતુ અંતરમાં વૈરાગ્યનો છાંટો પણ હોતો નથી. તન, મન અને ત્રિયાથી થનથન થઈ ગર્વમાં ધૂમી રહેલ આત્માઓ, કથા વાર્તાઓમાં દોડધામ કરી ધાર્મિકતા બતાવે છે. કદાચ સત્ય હૃદયથી શ્રવણ કરતા હોય તો પણ શું ? શાધી કે કેવળ ધર્મોપદેશ સાંભળ્યા કરવાથી શો લાભ ? ઉપદેશોની વાતો કરવાથી શો લાભ ? ઉપદેશોનો સંગ્રહ કરવાથી શો લાભ ? સત્ય રીતે તો ઉપદેશનાં વચનો પાળી તે પ્રમાણે વર્તી પવિત્ર જીવન ગાળવામાંજ લાભ સમાયેલો છે. કારણ કે જગતમાં “કહેવું સહેલું છે પણ કરવું મુશ્કેલ છે” તે અનુસાર કંઈ મહાત્માઓ અને ભક્તો થઈ ગયા છે અને થયે જાય છે. પરંતુ તેમાં કહેનારા કરતાં કર્મ કરનારા અને નિષ્કલંકિત પવિત્ર જીવન ગાળનાર ચારિત્ર્યવાન કોઈકજ હોય છે. ચારિત્ર્યહીન જ્ઞાનવાન

કરતાં જ્ઞાનહીન ચારિત્ર્યવાન શ્રેષ્ઠ છે. માટે ચારિત્ર્યવાન થઈ જ્ઞાનવાન થવું અને જ્ઞાનવાન થઈ ધર્મવાન થવું. જેથી આત્મબળ પ્રાપ્ત કરી શકાય. કેમકે ઉત્તમમનુષ્ય અવતાર અને તેમાં વળી આત્મા-પરમાત્માનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ આત્મકલ્યાણનું કર્મ કરવાનાં સાધનો ફરી ફરી મળનાર નથી.

જેમ “ધોબીનો કુતરો નહિ ઘરનો કે નહિ ઘાટનો” તે પ્રમાણે નહિ રહો પ્રભુભક્તિમાં કે નહિ રહો માયિક કર્મમાં; એમ થવાથી માયા પણ મેળવી શકશો નહિ અને પ્રભુને પણ મેળવી શકશો નહિ; એમ અધવચ રહેશે. શાથી કે માયા મેળવવા પ્રયાસ કર્યો પણ પૈસાદાર થઈ શક્યા નહિ અને જેઓ પૈસાદાર થયા તેઓ મરતી વખતે પોતાની સાથે એક પાઈ પણ લઈ જઈ શક્યા નહિ. તો તે માયા મેળવેલી નિરર્થક છે, એમ સમજી કોઈ કોઈ મનુષ્યો પ્રભુને મેળવવા માયિક કર્મો છોડીને ધર્મકર્મ કરવા સાવધ થાય છે, પરંતુ માયાની કસોટીમાં પાર ઉતરી, પોતાની આત્મિક ભાવના પાર પાડી શકતા નથી; તો તેવા ધર્મકર્મમાં અધવચ ડોલાં ખાનાર મનુષ્યોને લાખોવાર ધિક્કાર છે. શાથી કે જેટલો વખત પ્રભુભજન કરવાના કામમાં ગાળ્યો અને નાહક હેરાન થયા તેના કરાતં જો તેટલો વખત માયિક કામમાં ગાળ્યો હોત તો નશ્વર પદાર્થોનો પણ થોડા ટાઈમપૂરતો કાંઈક સુખવૈભવ લઈ શકત, તે પણ ગુમાવ્યો. એટલે કે “ન મેળવી માયાને અને ન મેળવ્યા પ્રભુને.” આવા મનુષ્યો બે બાજુથી લટકી લક્ષ્યોરાસીમાં ભટકતા રહે છે.

માટે જો ધર્મકર્મ કરવા ચાહતા હો તો એક નિશ્ચયથી, દ્રઢ અને પવિત્ર ભાવનાથી, સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી, સ્વાત્મસિદ્ધાંત પાર પાડવા માટે અલૌકિક અદ્ભુત જ્ઞાનધ્યાનનો સન્માર્ગ પકડવાની જરૂર છે. અને તે માર્ગ પકડી આત્મકલ્યાણ જેટલું પુરેપુરું સત્કર્મ કરી, પ્રભુકૃપા તથા ગુરુકૃપા મેળવી દિનપ્રતિદિન ધર્મશ્રદ્ધામાં આગળ વધવું જોઈએ. પરંતુ તેમથતું નથી અને માયિક વિધ્નો નડે છે, કારણ કે સર્વને માયાનો અથાગ પ્રેમલાગી રહ્યો છે, તેકોઈ કાળે છૂટે તેમનથી. તેથી જ વારંવાર ધર્મપરાયણ બની પાછા પડે છે. તે વિષે કહ્યું છે કે :-

દોહરો

માયા કેરા મહા મોહમાં, સર્વે જીવો લપટાઈ રહ્યા;
કર્મ-ધર્મ ભૂલીને, સ્નેહ સાંકળે જકડાઈ ગયા.
ચૂક્યા આત્મિક કર્મનો, કુકર્મના ભોગી થયા;
થાક્યા જ્યારે કુકર્મથી, ત્યારેજ સૌ યોગી થયા.
વિષય વૈભવ સુખ મળતાં, ધર્મ કર્મ ગમતાં નથી;
ધર્મે ચઢી પાપમાર્ગે ચાલે, તેના પાપ સમતાં નથી.

આ જગતમાં બહુ માનવી, ધર્મ પ્રેમથી ડગતાં જતાં;
 પાપ તેના પ્રગટ થાતાં, હતા ન હતા થઈ જતાં.
 માયા કળિ પોતાના વચનો, સિદ્ધ કરીને બતાવતા;
 તૂટે ન જે કદી ધર્મથી, તે પાસ ધર્મ તજાવતા.
 શ્રદ્ધા પ્રેમવધવાને બદલે, દિન દિન ઓછા કરાવતા;
 મહાપુરુષો ધર્મે જોડે, તે જીવનો તે ડગાવતા.
 સાચા હીરા કદી હથોડાના, ધાવથી તૂટતા નથી;
 તેમસાચા ભક્ત કદીએ, ધર્મથી તૂટતા નથી.
 માટે તજી ગુમાન સઘળા, ધર્મની ભાવના કરો;
 “વલ્લભ”ની આશિષથી, સત્ય પદે સૌ સંચરો.

---○---

૧૪

શિષ્ય : હાલ જગતમાં વાણીવિલાસ અનહદ વધી ગયો છે. તેથી ધર્મ અને અધર્મ એક જેવા લાગે છે; માટે શું કરવું?

ગુરુદેવ : ધર્મ એક પ્રભુ તરફ જવાનો માર્ગ છે અને તેની પ્રાપ્તિના સિદ્ધાંતો જે જેના અનુભવમાં આવે તે અનુભવ પ્રમાણે જણાવે છે. ઘણાએ મહાપુરુષોએ ટૂંકા અને સફળ માર્ગ શોધી કાઢ્યા છે. ત્યારે કેટલાક શંકાઓ કરે છે કે :- આ હકીકત અમુક ધાર્મિક પુસ્તકોમાં લખેલી નથી પણ ત્યાં વિચારવાનું છે કે જેમવિજ્ઞાનવેત્તાઓ વિજ્ઞાનના જ્ઞાનમાં આગળ વધે તેમનથી હકીકતો બતાવતા જાય છે, જેમજેમનવી શોધો અને ઉપયોગો ખોળતા જાય છે તેમજ જેને જે હકીકત હાથ લાગે તે જણાવે છે અને આ રીતે કુદકે ને ભુસ્કે વિજ્ઞાનની શોધ આગળ વધતી જાય છે; તે પ્રમાણે આધ્યાત્મિક જ્ઞાન, ધર્મજ્ઞાન, યોગજ્ઞાનમાં પણ વધુ સંશોધન (શોધખોળ) દ્વારા સત્ય, ટૂંકા અને સરળમાર્ગ હાથ લાગતા જાય છે અને તેથી ફેરફાર થતા જાય છે; પરંતુ તેની પાછળ સત્ય, ધર્મ, સદાચાર અને પ્રભુપ્રાપ્તિનું મુળ ધ્યેય કાયમરહેલું હોય છે, તેમાં પરિવર્તન (ફેરફાર) થયેલું હોતું નથી.

(વધુ આવતાં અંકે)

૨૦૧૫ના વર્ષ માટે ચેતવણી લવાજમ ભરવા બાબતે સૂચના

આથી ચેતવણી માસિકના દરેક ગ્રાહક ભાઈ-બહેનોને જણાવવામાં આવે છે કે ચેતવણી માસિક ૨૦૧૫ના વર્ષ માટેનું લવાજમ લેવાનું ચાલુ હોવાથી દરેક ગ્રાહક ભાઈ-બહેનોએ પોતાનું લવાજમ નિયુક્ત પ્રતિનિધિઓને ત્યાં સમયસર ભરાવી દેવું.

(લવાજમ ભરવાની છેલ્લી તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૪)

લવાજમ મનીઓર્ડરથી મોકલવાનું એડ્રેસ :-

ચેતવણી કાર્યાલય, શ્રીવલ્લભવાડી, રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૮.

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૬૦/- તથા આજીવન લવાજમ રૂ. ૧૫૦૦/-

લવાજમ સ્વીકારવા અંગે નિયુક્ત કરેલ પ્રતિનિધિઓ :-

(૧) શ્રી ઝુંકારેશ્વર મંદિર,
ઠે. શ્રી વલ્લભવાડી,
રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૮.	(૯) શ્રી અરવિંદભાઈ સી. લાડ
એ-૯, દેવ્યાની એપાર્ટમેન્ટ
(એમ.જી રોડ) બોરીવલ્લી પૂર્વ,
મુંબઈ-૬૬.
(૨) વલ્લભમાનવોધારક મંડળ
વલ્લભાશ્રમ, મુ.પો. અનાવલ,
તા. મહુવા, જી. સુરત.	(૧૦) શ્રી છત્રકુમાર વલ્લભભાઈ મહેતા
ઠે. મોટીનેહર પાસે, મુ.પો. વાંસકુઈ,
વાયા-કરચેલિયા, તા.મહુવા, જી.સુરત.
(૩) શ્રી ઉત્તમભાઈ જેસીંગભાઈ પટેલ
મુ.પો. ખટાણા, વાયા-આંબાતલાટ,
તા. ધરમપુર, જી. વલસાડ.	(૧૧) શ્રી છીતુભાઈ ખુશાલભાઈ પટેલ
ઠે. રામબાગ સોસાયટી,
અસ્તાન રોડ, મુ.પો. બારડોલી, જી.સુરત.
(૪) શ્રી બાબુભાઈ ઉક્કડભાઈ નાયક
ઠે. પટેલ ફળિયું, મુ.પો. આછવણી,
તા. ચીખલી, જી. નવસારી.	(૧૨) શ્રી હરીશભાઈ મગનભાઈ પટેલ
મુ.પો. અટગામ, તા.જી. વલસાડ.
(૫) શ્રી મગનભાઈ આર. કાંહડોળિયા
પ્રાથમિક શાળા, મુ.પો. શામગહાન,
તા. આહવા, જી. ડાંગ.	(૧૩) શ્રી પ્રતાપભાઈ કુંવરભાઈ રાજપુત
ઠે. વજીરફળિયા, નવી પોસ્ટની સામે,
મુ.પો. માંડવી, તા. માંડવી, જી. સુરત.
(૬) શ્રી ઈશ્વરભાઈ સુરજીભાઈ વસાવા
ઠે. પરોઠા હાઉસની બાજુમાં,
મુ.પો. સોનગઢ, જી. સુરત.	(૧૪) શ્રી પ્રેમાભાઈ એમ. પટેલ
સેક્ટર-૭, બ્લોક નં. ૧૨૦/૨,
ચૌધરી સ્કૂલની સામે, ગાંધીનગર.
(૭) શ્રી ભુપેન્દ્રસિંહ જશુભાઈ સોલંકી
મુ.પો. નરોલી, તા. સેલવાસ,
જી. દાદરાનગર હવેલી.	(૧૫) શ્રી ધનસુખભાઈ રામભાઈ પટેલ
ઠે. કૃષ્ણકુંજ સોસાયટી, કચેરીની પાછળ,
તા. વાંસદા, જી. વલસાડ.
(૮) શ્રી કંચનભાઈ મંછુભાઈ પ્રજાપતિ
ઠે. પ્રજાપતિ મહોલ્લો, મુ.પો. મોટીવેડ,
તા. ચોયાંસી, જી. સુરત, વાયા કતારગામ.	

“યત્ર ન સૂર્યસ્તપતિ યત્ર ન વાયુવાતિ યત્ર ન ચન્દ્રમા ભાતિ ।
યત્ર ન તક્ષત્રાણિ ભાન્તિ યત્રતાગ્નિદહેતિ યત્ર ન મૃત્યુપ્રેવિશતિ ।
યત્ર ન દુઃખાની પ્રવિશાન્તિ સદાનન્દં પરમાનન્દં શાન્તં
શાશ્વતં સદાશિવં બ્રહ્માદિ વન્દિતં યોગિર્ધ્યેયં પરંપદં ।
યત્ર ગત્વાનગ્ર નિવર્તન્તે યોગિનઃ”

અર્થ :- જ્યાં સૂર્ય પ્રકાશતો-તપતો નથી, જ્યાં વાયુ વાતો નથી, જ્યાં ચંદ્રમા દેખાતો નથી, જ્યાં તારા-નક્ષત્રો જણાતા નથી, જ્યાં અગ્નિ બાળી શકતો નથી, જ્યાં મૃત્યુ આવી શકતું નથી, જ્યાં દુઃખો પ્રવેશી શકતાં નથી, તેવું સર્વદા આનંદસ્વરૂપ, પરમ આનંદરૂપ, પરમ શાંતિરૂપ જે કોઈ કાળે નાશ ન પામે તેવું અવિયળ, શાશ્વત, સદા પરમ કલ્યાણરૂપ બ્રહ્માદિ જેનાં વંદન ઉપાસના કરે છે તેવું યોગીઓનું જે ધ્યેય એટલે મોક્ષપ્રાપ્તિ કરવાનું પરમ લક્ષ્ય છે તેવું પરમપદ પરમેશ્વર છે કે જ્યાં ગયા પછી યોગીઓ કદાપિ સંસારમાં કદી પાછા આવી શકતા નથી. તેવું અખંડ અવિયળ, મોક્ષપદ તેજ પરમેશ્વર સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ છે. જેને શાસ્ત્રકારો “સાયુજ્ય મુક્તિ” કહે છે, યોગીઓ “પરમધ્યેય” કહે છે.

વર્ષ-૧૦, અંક-૧૦, સંવત ૨૦૭૧ કારતક સુદ-૪, સોમવાર ૨૭-૧૦-૨૦૧૪

માલિક, મુદ્રક/પ્રકાશક અને તંત્રી : જયવર્ધન રમુજીલાલ વ્યાસ
વલ્લભવાડી રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.
દ્વારા તા. ૨૭-૧૦-૨૦૧૪ના રોજ પ્રસિધ્ધ કર્યું.
ચેતવણી કાર્યાલય : વલ્લભવાડી, રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.
મુદ્રણ સ્થળ : ભવાની ઓફસેટ, ૩/૨૦, કેલાસ એસ્ટેટ, ઓઢવ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૧૫.